

TASARIM
BİTKİLERİNİN
ÇOĞALTILMASI

TASARIM BİTKİLERİNİN
ÇOĞALTMA YÖNTEMLERİ

GENERATİF ÇOĞALTMA

VEGETATİF ÇOĞALTMA

ÇELİK İLE

AŞI İLE

DALDIRMA İLE

ÖZELLEŞMİŞ ORGANLAR İLE
(SOĞAN, YUMRU VB.)

DOKU KÜLTÜRÜ İLE

AŞI İLE ÇOĞALTMA

*AŞı, iki bitki parçasını birleŐtirip kaynaŐtırmak ve tek bir bitki gibi bŸyŸme ve geliŐmesini sağlamaktır. BŸylece oluŐan yeni bitkinin toprak ŸstŸ kısmını yani tacını oluŐturan kısma **kalem** ya da **eŐit**, kŸk sistemini oluŐturan kısmına ise **anaç** adı verilir. İki vegetatif bitki parçasını birleŐtirip kaynaŐtırarak yeni bitkiler elde edilmesine yŸnelik bŸtŸn yŸntemlere ise **aşılama** denilmektedir.*

Aşuların kullanım amaçları

- a. Çelik, daldırma veya başka bir eşeysiz çoğaltma yöntemi ile ekonomik anlamda çoğaltılamayan türlerin çoğaltılması*
- b. Anaçların üstün özelliklerinden yararlanılması*
- c. Ara anaçların olumlu etkilerinden yararlanılması*
- d. Çeşit değiştirme*
- e. Ağaçlarda zarar gören kısımların onarılması*
- f. Islah çalışmaları sonucu elde edilen bitkilerde büyümenin hızlandırılması*
- g. Virüs hastalıklarının incelenmesi*

Aşuların başarı şansı

- a. Kullanılan anaç ve kalemin botanik akrabalık derecesine*
- b. Aşılama ve onu izleyen dönemde ortamın sıcaklık ve nem koşullarına*
- c. Uygulanacak aşı tekniğine*
- d. Uygulamada gösterilen özene göre değişmektedir.*

Aşuların başarı şansı

- a. Kullanılan anaç ve kalemin botanik akrabalık derecesine*
- b. Aşılama ve onu izleyen dönemde ortamın sıcaklık ve nem koşullarına*
- c. Anacın gelişme durumuna*
- d. Uygulanacak aşı tekniğine*
- e. Uygulamada gösterilen özene*
- f. Hastalık ve zararlılara göre değişmektedir.*

Aşı Tipleri

Anaç üzerine takılan parçaların niteliğine göre

- a. Göz Aşıları*
- b. Kalem Aşıları*

Yapılış zamanlarına göre

- a. Sürgün Aşılar*
- b. Durgun Aşılar*

Göz Aşısı Tipleri

Yapılış şekillerine göre

- 1. T Göz Aşısı*
- 2. Yama Göz Aşısı*
- 3. Yongalı Göz Aşısı*

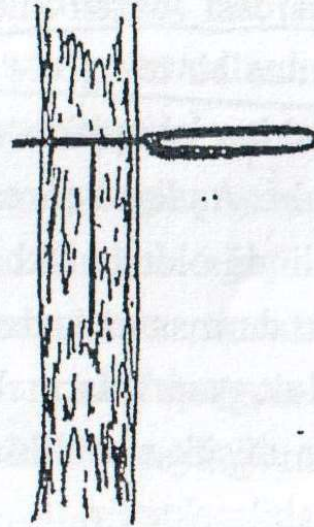

1. ANACIN HAZIRLANMASI

Anaç üzerinde yaklaşık
2.5cm uzunluğunda
dikey bir kesim yapılır.

Dikey kesimin üst
ucunda gövde çevresinin
1/3'ü kadar uzunlukta
kabuk yatay olarak
kesilir. Bıçağın ucu ile
kabuğun iki dilimini
hafifçe kaldırılır.

2. GÖZÜN HAZIRLANMASI

Gözün 1cm altından
başlayıp 2.5cm
üzerine çıkan alttan
bir kesim yapılır.

Gözü kalemden ayırmak
için 2cm üzerinden yatay
bir kesim yapılır.

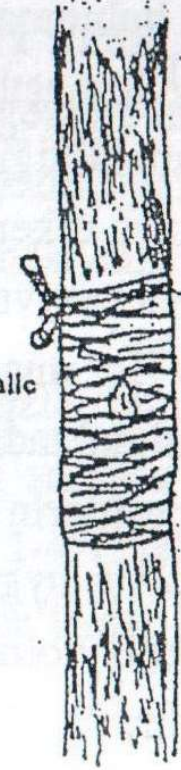
3.GÖZÜN ANACA TAKILMASI

Göz yukarıdan aşağı doğru üst yatay çizgisi anaç üzerindeki yatay kesimle çakışmaya kadar itilerek anaça takılır.

Aşı yeri uygun bir materyalle sıkıca sarılarak bağlanır.

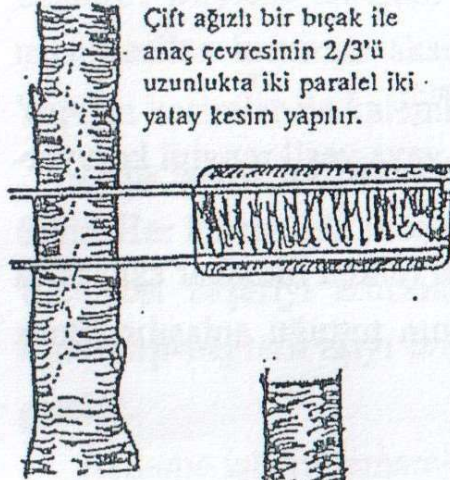

Şekil. 6.3. "T" göz aşısının aşamaları

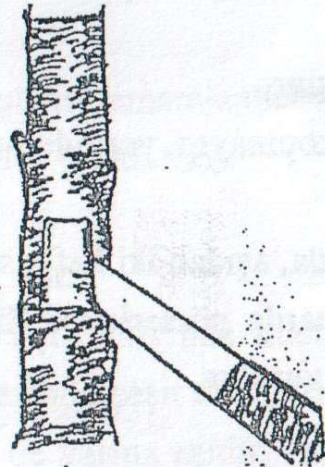

1. ANACIN HAZIRLANMASI

Çift ağızlı bir bıçak ile anaç çevresinin 2/3'ü uzunlukta iki paralel iki yatay kesim yapılır.

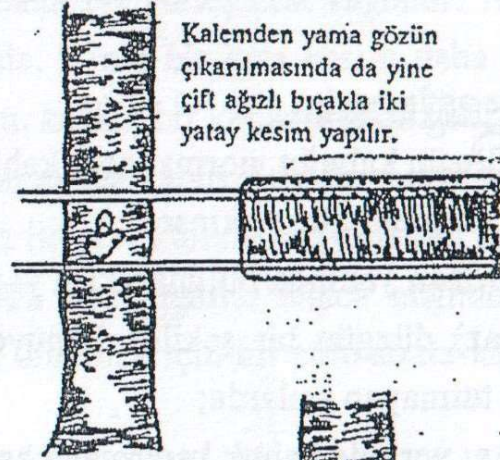

İki yatay kesim uçlarından iki dikey kesim ile birleştirilir.

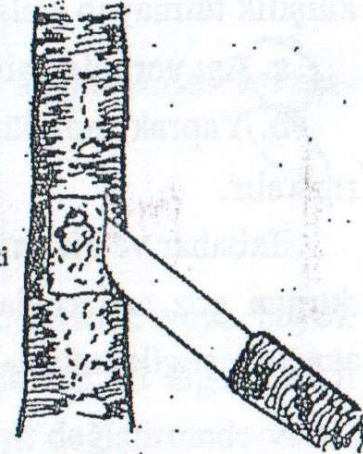

2. GÖZÜN HAZIRLANMASI

Kalemde yama gözün çıkarılmasında da yine çift ağızlı bıçakla iki yatay kesim yapılır.

Bunun ardından gözün her iki yanından yapılan iki dik kesimle yama göz çıkarılır.

3. GÖZÜN ANAÇTA TAKILMASI.

Yama göz hazır olunca, anaçta gözün yerleştirileceği kesitin kabuğu kaldırılarak göz takılır. Anaç ve yama gözün en az bir kenarı sıkıca temas etmelidir.

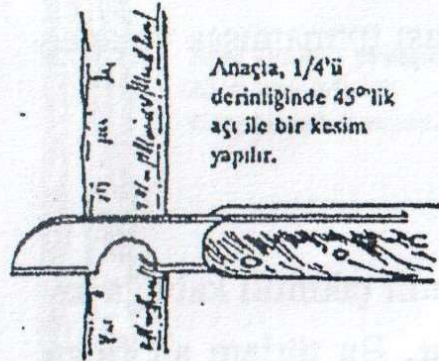
Bağlamaya geçmeden önce dört kenarın da birbiri ile sıkıca temas ettirilmesi gerekir. Aşı gözü Plastik şerit veya parafinli bez ile göz dışında kalacak şekilde sıkıca bağlanır.

Şekil 6.4. "Yama" göz aşısının aşamaları

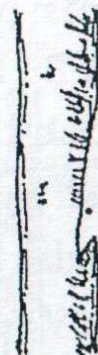
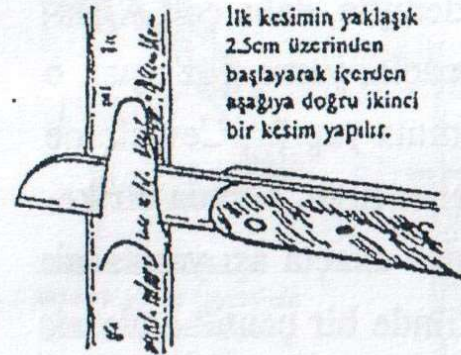
1. ANACIN HAZIRLANMASI

Önden görünüş

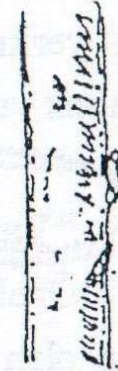
Yandan görünüş

2. GÖZÜN HAZIRLANMASI

Önden görünüş

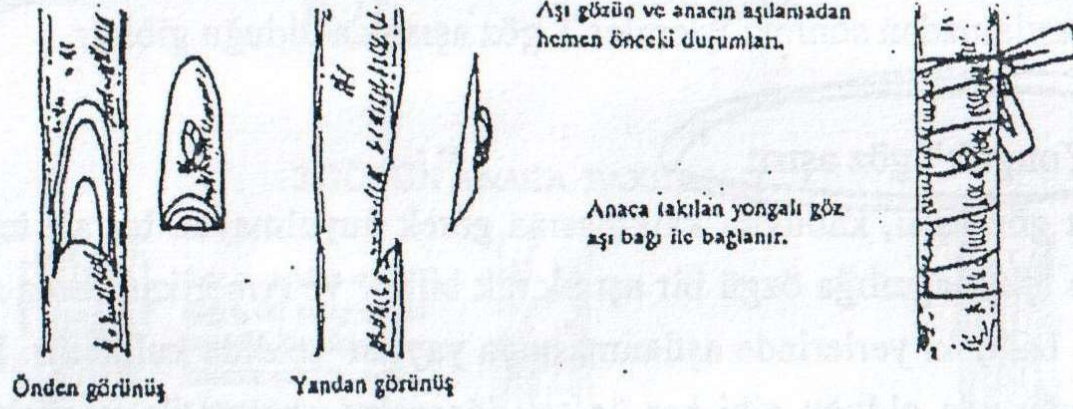
Yandan görünüş

Gözün yaklaşık 1-3cm üzerinden başlayarak içe doğru meyilli şekilde gözün altından geçen ve ilk kesimle birleşen ikinci bir kesim yapılarak göz çıkarılır.

3.GÖZÜN ANACA TAKILMASI

Şekil 6.5. "Yongalı göz" aşısının aşamaları

Kalem Aşısı Tipleri

Yapılış şekillerine göre

- 1. Kabuk (Çoban) Aşısı*
- 2. Yarma Aşı*
- 3. Kakma Aşı*
- 4. Köprü Aşı*

ANACIN HAZIRLANMASI

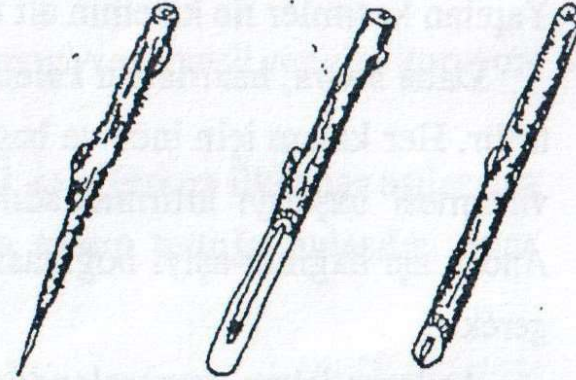
Anacın kabuğunda odun tabakasına incek kadar 2.5-3cm uzunluğunda dik bir kesim yapılır.

Kesimin iki yanındaki kabuk dilimleri odun tabakasından hafifçe ayrılır.

KALEMİN HAZIRLANMASI

Kalemın bir yüzünde ökçeli kama şeklinde uzun bir kesim, karşı yüzünde ise kısa bir kesim yapılarak kalemın ucu sivriltilir.

Yandan görünüş Arkadan görünüş Önden görünüş

(Bu kısım, anacın odun kısmıyla temas edecek şekilde yerleştirilir.)

KALEMLERİN ANACA TAKILMASI

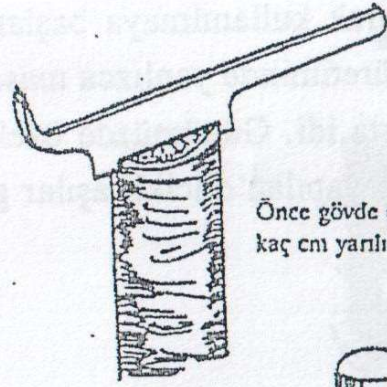
Kalemler aşağıya doğru itilerek kabukla odun arasına yerleştirilir. Kabuğun her dilimini özel başsız çivilerle çakılarak kalem anaca sıkıca tutturulur. Ülkemizde aşılardan bağlanması tercih edilir.

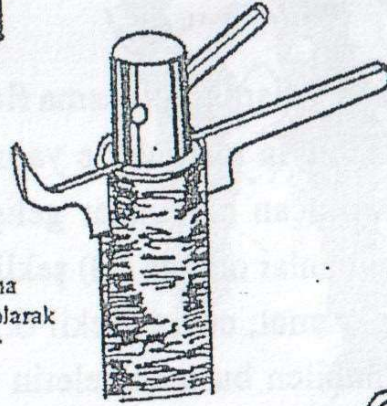
Aşılama tamamlanınca aşı kesiti tamamiyle macunla kapatılır.

Şekil 6.6. "Kabuk (Çoban)" aşısının aşamaları

ANACIN HAZIRLANMASI

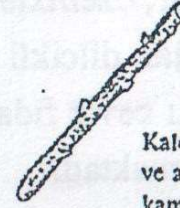
Önce gövde ortasından bir kaç cm yanılır.

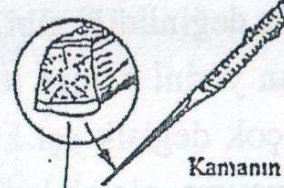
Daha sonra açılan yarma aşağıya doğru düzgün olarak genişletilir.

KALEMLERİN ANACA TAKILMASI

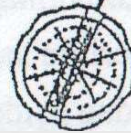
KALEMİN HAZIRLANMASI

Kalemın alt kısmı iki taraflı ve aşağıya doğru inceltilerek kama şeklinde açılır.

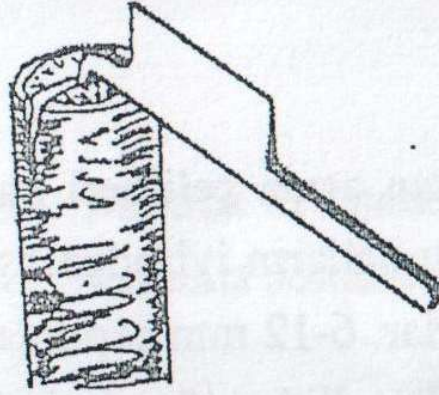

Kamanın dış kenarı iç kenarına göre hafifçe daha kalındır.

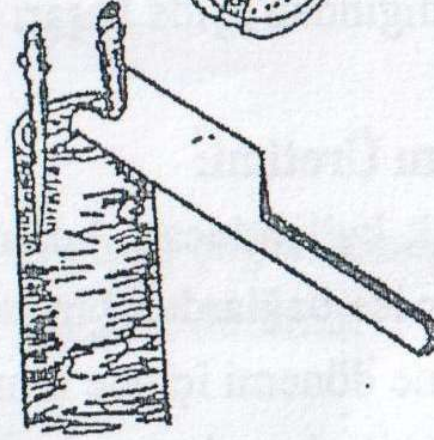

KALEMLERİN ANACA TAKILMASI

Anaçta açılan yarma kama şeklinde bir aletle kalemlerin yerleştirilmesini kolaylaştırmak için açık tutulur.

Kalınlığı 2.5cm'den fazla olan gövde ve dallara iki kalem takılabilir. Kalemlerin takılması sırasında kambiyum tabakalarının çakışmasına dikkat edilmelidir.

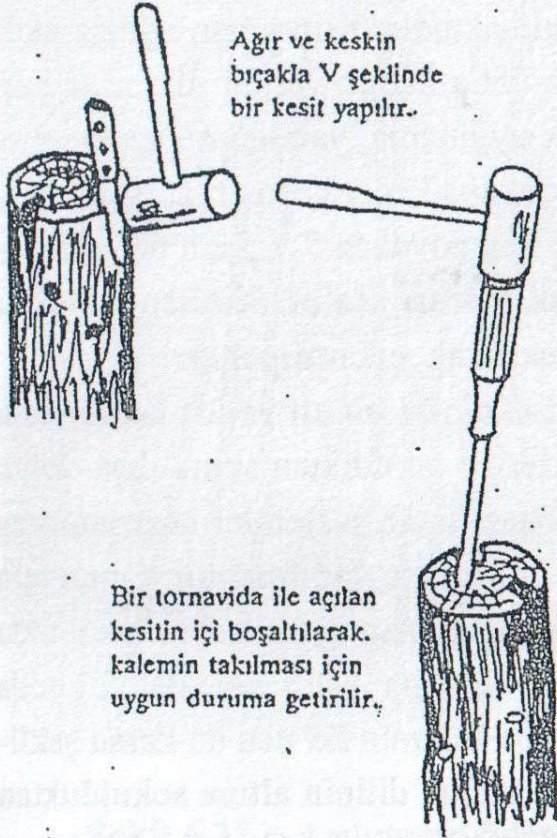

Kalemler uygun şekilde yerleştirildikten sonra yarmayı açık tutan kama çekilir ve aşı kesiti macunla kapatılır.

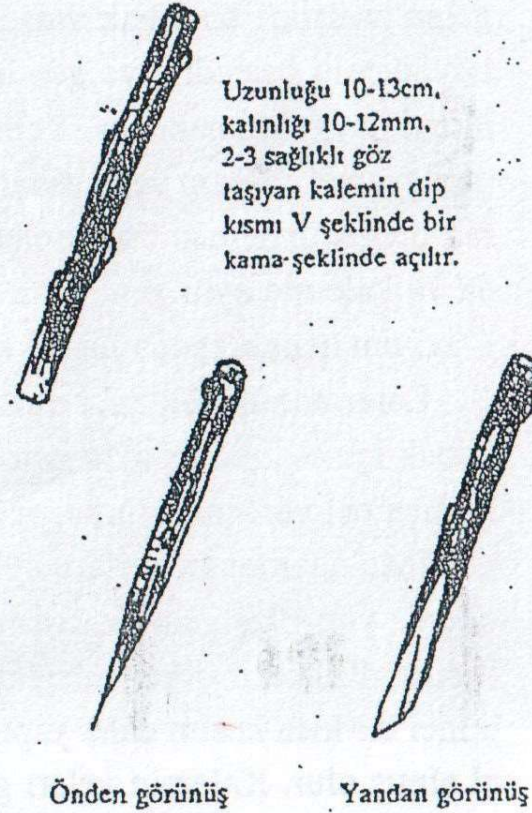
Şekil 6.7. "Yarma" aşının aşamaları.

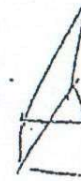
ANACIN HAZIRLANMASI

KALEMİN HAZIRLANMASI

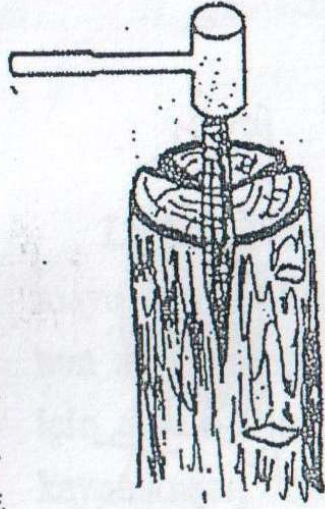

KALEMLERİN ANACA TAKILMASI

KALEMLERİN ANAÇ TAKILMASI

Kalem yavaşça vurularak anaçtaki V şeklindeki aşı kesitine takılır.

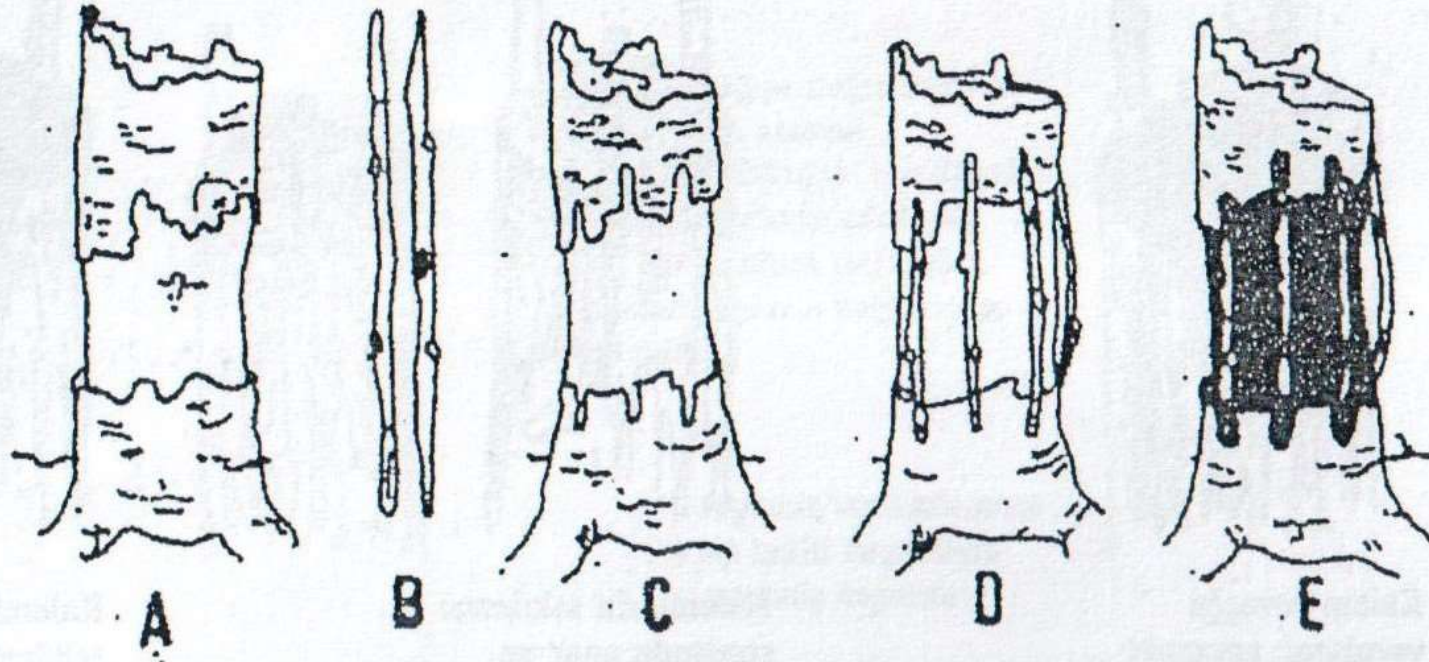

Kalemlerin takılması sırasında anaç ve kalemin kambiyum tabakalarının çakıştırılması gerekir.

Kalemlerin takılmasından sonra aşı kesiti tümüyle macunlanır.

Şekil 6.8. "Kakma" aşının aşamaları

Şekil 6.9: Köprü aşısının aşamaları: A-C: Anacın hazırlanması; B : Kalemin hazırlanması; D-E : Kalemin anaca yerleştirilmesi ve macunlama

Kaynaklar

- Altan, S. 1989. Süs Bitkileri retim Teknięi, Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Kitabı, No:104, Adana.
- elik, H. 2010. Süs Bitkileri ve Peyzaj, On Dokuz Mayıs Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Kitabı, No:54, Samsun.
- İstanbul Aęaç ve Peyzaj, 2011. Bahçıvanlık El Kitabı, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, İstanbul.
- Demirbař, A.R. 2010. Süs Bitkileri Yetiřtiricilięi, T.C. Samsun Valilięi İl Tarım Müdürlüęü, Samsun.
- MEGEP, 2015. Tarım retim Teknikleri, T.C. Milli Eęitim Bakanlığı, Ankara.